پژوهش های جغرافیای برنامهریزی شهری، دورهٔ ۸، شمارهٔ ۳، پاییز ۱۳۹۹ ص ۶۱۰–۶۱۳ DOI: 10.22059/jurbangeo.2020.301237.1270

شناسایی اراضی شهری با استفاده از تصاویر ماهوارهای سنتینل ۱ و ۲ بر پایهٔ سامانهٔ گوگلارث انجین (GEE)

وحيد محمدنژاد آروق* – استاديار گروه جغرافيا، دانشگاه اروميه، اروميه، ايران

یذیرش مقاله: ۱۳۹۹/۰۱/۳۰ تأیید مقاله: ۱۳۹۹/۰۴/۱۷

چکیدہ

استفاده از روشهای مناسب و تصاویر ماهوارهای بهروز در مطالعات مختلف، بهویژه مطالعات شـهری مـی توانـد در تولید نقشههای شهری تأثیر بسیاری داشته باشد. یکی از این دادههای مهم، نقشهٔ مربوط به حدود اراضی شـهری است که با استفاده از روشهای مختلف قابلاستخراج است. هدف پژوهش حاضر استخراج اراضی شهری تعدادی از شهرهای ایران به کمک تصاویر ماهوارهای سنتینل ۱ (SAR) و سنتینل ۲ بر پایهٔ سامانهٔ گوگلارث انجین (GEE) است؛ بدین منظور تصاویر راداری سنتینل ۱ و اپتیکی سنتینل ۲ بهصورت سری زمانی از اول ژانویـهٔ ۲۰۱۷ تـا اول ژانویهٔ ۲۰۱۲ برای ۲۰ شهر ایران انتخاب و وارد محیط گوگلارث انجین شدند. سپس در محیط این سامانه، ابتـدا میانگین و انحراف از معیار تصاویر سری زمانی راداری تهیه و با اعمال آستانه، اراضی بالقوهٔ شهری استخراج شد. پوشش گیاهی حداکثر، پهنههای آبی و مناطق پرشیب و کوهستانی نیز به کمک تصاویر سنتینل ۲ و مدلهای رقومی اراضی بالقوهٔ شهری، نقشهٔ اراضی هدف ایجاد و با اعمال آستانه، اراضی بالقوهٔ شهری استخراج شد. اراضی بالقوهٔ شهری، نقشهٔ اراضی هدف ایجاد و با اعمال فیلتر ۳×۳ برای حذف پیکسلهای منفرد و اشتباه، نقشـهٔ اراضی بالقوهٔ شهری، نقشهٔ اراضی هدف ایجاد و با اعمال فیلتر ۳×۳ برای حذف پیکسلهای منفرد و اشتباه، نقشـهٔ اراضی بالقوهٔ شهری استخراج شد. به منظور بررسی صحت نقشهها از ضریب کاپا، صحت کلی، صحت کاربر و صحت تولیدکننده استفاده شد. نتایج نشان می دهد، میانگین ضریب کاپا برای ۲۰ شهر، ۶۱،۶۶ درصـد است که بیشترین آن به شهر رشت و کمترین آن به کرمان مربوط است. همچنـین شـهرهای واقـع در مناطق خشک و نیمه خشک، صحت کمتری دارند. همچنین مشخص شد سامانهٔ GEE قادر است حجم زیادی از دادهها را در زمان

واژههای کلیدی: ایران، تصاویر راداری (SAR)، سامانهٔ گوگلارث انجین، سنتینل ۲، نقشهٔ اراضی شهری.

Email: v.mohammadnejad@urmia.ac.ir

مقدمه

در مطالعات مربوط به شهرها، اطلاع از نحوهٔ توزیع و پراکندگی اراضی شهری و همچنین کاربریهای مختلف آن میتواند مهم باشد؛ زیرا اراضی واقع در محدودهٔ یک شهر تأثیر بسزایی در میکرواقلیم منطقه، میزان انرژی مصرفی و خدماترسانی در شهر توسط بخشهای خدماتی دارد (Seto et al., 2011: 8). آرنولد و گیبون (۱۹۹۶)، اراضی شهری را مترادف با اراضی نفوذناپذیر میدانند؛ یعنی مناطقی از شهر مانند جادهها، مناطق مسکونی، بخشهای صنعتی و سایر مناطقی که از مواد غیر قابلنفوذ در برابر آب مانند أسفالت، بتن و سنگ تشکیل شدهاند و اندازههای متفاوتی دارند؛ برای مثال این سطوح میتواند یک خانهٔ شخصی کوچک تا بزرگترین مراکز تجاری یا تفریحی را شامل شود. این پهنههای نفوذناپذیر هنگام بارندگی، حجم فراوانی از آب را در سطح خود جاری میکنند و هیچگونه نفوذ آب در آنها صورت نمیگیرد؛ درنتیجه سبب افزایش جریانهای سیلابی میشوند. حتی اراضی ساخته شدهٔ شهری در جذب انرژی خورشید و تشکیل جزایر حرارتی شهری نقش بسزایی دارند؛ بنابراین می توان با بررسی و مقایسهٔ این اراضی (سطوح نفوذناپذیر) در سال های مختلف، جهت و نحوهٔ گسترش فیزیکی شهرها را مطالعه کرد. پژوهشگران قادرند اراضی شهری (طبیعی و انسانساخت) را با روشها و ابزارهای مختلفي مطالعه و نقشهٔ أنها را تهيه كنند؛ مانند استفاده از عكسهاي هوايي، تصاوير ماهوارهاي، نقشهبرداري توسط پهپاد و نقشهبرداری زمینی. در سالهای، اخیر بهدلیل دردسترس قرارگرفتن تصاویر ماهوارهای با قدرت تفکیک مناسب، کمک فراوانی به تهیهٔ انواع نقشههای شهری شده است. وجود این دادهها به همراه توسعهٔ روشهای مختلف استخراج و طبقهبندی اراضي شهري مانند يادگيري ماشين (, Weng & Hu, 2008; Sun et al., 2011; Zhang et al., 2014; Zhang et al., اراضي Xu, 2010; Liu et al., 2013; Wang et al.,) طبقهبندی شيءگرا (2018; Wu et al., 2019; Sun et al., 2019 Wu & Murray, 2003; Li et al., 2013; Civaco et al.,) تركيبهاي باندي (2015; Deng and Wu, 2012)، تركيبهاي باندي (Shao et al., 2015; Yang et al.,) تحليلهاى رگرسيونى (2002; Lu & Weng, 2004; Yang et al., 2003)، تحليلهاى رگرسيونى 2003)، جنگل تصادفی و یادگیری عمیق، سبب شده است پژوهشگران مختلف بتوانند به مطالعات شهری بپردازند. روشهای مطرحشده نیازمند سیستمهای سختافزاری و نرمافزاری قدرتمندی است که تحلیلهای پیچیدهای را شامل می شوند (Deng & Wu, 2012: 253)؛ بنابراین باید به منظور رفع این مشکلات، از دادهها و تصاویر ماهوارهای برخط و روشها و نرمافزارهای سادهتری استفاده کرد؛ بهطوری که بتوان مطالعات را با سرعت و دقت بالا بدون نیاز به سیستم كامپيوتري قدرتمند و براي منطقهاي وسيع انجام داد (Hansen & Loveland, 2015: 70).

تصاویر ماهوارهای مختلفی وجود دارد که میتوان از آنها در مطالعات مختلف استفاده کرد؛ برای مثال سری ماهوارههای لندست (با قدرت تفکیک ۳۰ متر) و مودیس (با قدرت تفکیک تا هزار متر)، که دادههای متنوعی را در اختیار کاربران قرار میدهند (Homer., 2010; Chen et al., 2015; Zhang and Seto, 2011; Xian and) مدهند (Schneider et al., 2010; Chen et al., 2015; منطقه بوشیده از ابر باشد، نمیتوان از این تصاویر برای مطالعات سطح زمین و مطالعات شهری استفاده کرد (Homer., 2010; Lago (ایر باشد، نمیتوان از این تصاویر برای مطالعات سطح زمین و مطالعات شهری استفاده کرد (راستایی پدیدهها (ایر باشد، نمیتوان از این تصاویر این ماهوارهها و تصاویر حاصل از آنها، امکان تداخل طیفی در شناسایی پدیدهها (ایر باشتر است (Ban et al., 2015). با وجود روشهای متعدد نقشهبرداری شهری، بسیاری از آنها بهطور خاص برای تصاویر اپتیکی طراحی شدهاند. بهدلیل وجود پوششهای مختلف در محدودهٔ شهری با بازتابهای طیفی مشابه، تصاویر اپتیکی به تنهایی قادر به برآورد دقیق این سطوح نیستند؛ برای مثال در بسیاری موارد پوشش آب و سایه با سطوح تیرهٔ نفوذناپذیر یکسان درنظر گرفته میشوند (Weng et al., 2009; Hodgson et al., 2003). درنتیجه برای حل این مشکل، استفادهٔ همزمان از تصاویر مختلف سنجش از دور بهمنظور بهره گیری از قوتهای تصاویر مجزا برای بهبود دقت نقشهها معرفی شد (Weng, 2012).

از دادههایی که میتوان در کنار تصاویر اپتیکی از آنها استفاده کرد، تصاویر ^۱SAR هستند که در هر شرایط آب و هوايي و هر لحظه از شبانهروز اطلاعات دقيقي از شرايط سطح زمين در اختيار ما قرار مي دهند (Matgen et al., 2007;) Kussul et al., 2015). همچنین قدرت تفکیک مکانی مناسبی دارند (Shen et al., 2019; Ban et al., 2015). با افزایش دسترسی به دادههای SAR و توسعهٔ تکنیکهای استخراج دادهها از آن بهتر است در آینده از این دادهها در سطح گسترده تری استفاده شود (Shen et al., 2019). مطالعات نشان می دهد، ادغام داده های رادار (SAR) با داده های نوری می تواند به طور قابل توجهی دقت طبقه بندی تصویر را بهبود دهد و سطوح نفوذناپذیر شهری و انواع پوشش زمین را از هم تفکیک کند (IM et al., 2012; Zhang et al., 2012). دادههای SAR که به ویژگیهای هندسی سطوح اراضی شهری حساس هستند، قادرند اطلاعات مربوط به بافت سطح را فراهم کنند و در ترکیب با تصاویر اپتیکی سطوح غیرقابل شناسایی را نشان دهنده. هدف مقالهٔ حاضر استخراج اراضی شهری از تصاویر ماهوارهای سنتینل ۱ (راداری) و سنتينل (اپتيكي)، با استفاده از سامانهٔ گوگلارث انجين است؛ درنتيجه اين ابزارها و روش معرفي و از أن ها استفاده شد. همچنین دقت آنها ارزیابی شد. میتوان از نتایج این روش در مطالعات آتی دربارهٔ توسعهٔ فیزیکی شهر و تغییرات آن استفاده کرد. درواقع در پژوهش حاضر با ترکیب تصاویر راداری و اپتیکی و همچنین با صحت بیشتر و صرف زمان کم، اراضی ساختهشدهٔ شهری ۲۰ شهر مختلف ایران استخراج و ارزیابی شد؛ بدینمنظور تصاویر ماهوارهای سری زمانی (سنتینل ۱ و سنتینل ۲) مربوط به این شهرها به محیط سامانهٔ ۲GEE وارد شدند. ضرایب بازپخش تصاویر راداری و میانگین و انحراف از معیار این تصاویر محاسبه و به کمک آستانه گذاری، اراضی بالقوهٔ شهری استخراج شد. همزمان تصاویر سری زمانی سنتینل ۲، شاخصهای تراکم پوشش گیاهی و پهنههای آبی محاسبه و بهترتیب حداکثر و میانگین این شاخصها تهیه شد. درنتیجه به کمک آستانه گذاری و به عنوان لایهٔ ماسک روی اراضی بالقوهٔ شهر اعمال شدند. درنهایت لایهٔ اراضی شهر هدف تهیه و با حذف و اصلاح پیکسلهای منفرد، اراضی نهایی شهری استخراج شد.

مبانی نظری

اراضی ساخته شدهٔ شهری مترادف با سطوح نفوذناپذیر شهری است. این بخشها برای مدیران و برنامه ریزان شهری اهمیت بسیاری دارد؛ زیرا مطالعهٔ موقعیت و پراکندگی مناطق ساخته شده، تراکم این مناطق و روند تغییرات آن در طول زمان دارای اهمیت بوده است و مدیران شهری برای مدیریت بهتر، باید از این تغییرات آگاهی کافی و به روز داشته باشند؛ از این رو می توانند روند توسعهٔ فعلی شهر و تغییرات آیندهٔ آن را بر پایهٔ توسعهٔ پایدار برنامه ریزی کنند (عطارچی، ۱۳۹۸). با

^{1.} Synthetic aperture radar

^{2.} Google earth engine

توجه به اینکه توسعهٔ فیزیکی شهر فرایندی پویا و مداوم است که طی آن محدودههای فیزیکی شهر در جهات عمودی و افقی، از نظر کیفی و کمی افزایش مییابند، دسترسی به اطلاعات و دادههای این تغییرات معمولاً با استفاده از نقشهبرداری زمینی، کاری پرهزینه و زمانبر است و تکرار آن برای سالهای متوالی امکانپذیر نیست؛ بنابراین میتوان با استفاده از تکنیکهای سنجشازدور و پردازش تصاویر مختلف ماهوارهای، با سرعت بالا و بهصورت سری زمانی، تغییرات فیزیکی شهرها را مطالعه و بررسی کرد. معمولاً این تصاویر منبع مهمی برای مطالعهٔ پوشش زمین و تغییرات آنها در شهرها بهشمار میروند. از سوی دیگر، این تصاویر میتوانند دادههایی را دربارهٔ جزایر حرارتی شهری، محیطزیست شهری و تغییرات آن و در نهایت مدلسازی توسعهٔ شهر ارائه دهند.

سنجدههای موجود در بخشهای متفاوت طیف الکترومغناطیس فعالیت دارند که عمدتاً شامل بخش نوری، حرارتی و راداری میشوند. اولین سنجندهها در بخش نوری و حرارتی فعال بودند؛ بنابراین دادههای تاریخی مناسبی دارند. همچنین دسترسی و تجزیه و تحلیل آنها نسبتاً ساده است، اما در عین حال معایبی نیز دارند؛ برای مثال میتوان به احتمال تشابه پاسخ طیفی عوارض مختلف در این تصاویر اشاره کرد. همچنین اگر منطقهای پوشیده از ابر باشد، تصاویر نوری امکان ثبت تصویر سطح زمین را نخواهند داشت. از سوی دیگر، دادههای حرارتی نیز معمولاً قدرت تفکیک مکانی کمی دارند و در مطالعات مربوط به شهرها با محدودیت زیادی همراه هستند. در این میان، سنجندههای راداری در محدودهٔ مایکروویو طيف الكترومغناطيس عمل ميكنند، اما در مقايسه با تصاوير نوري پيچيدگي بيشتري دارند و تحليل آنها سخت است. اطلاعات بهدستآمده از SAR و سنسورهای نوری تا حد زیادی با یکدیگر تفاوت دارند. SAR اطلاعاتی را ارائه میدهد که ممکن است از حسگرهای نوری حاصل نشود؛ برای مثال امواج رادار با توجه به فرکانس و قطبش میتواند در خاک و نواحی سایه نفوذ کند و همین عامل سبب میشود ناهمگونی مکانی و طیفی محیطهای شهری به حداقل برسد (Corbane et al., 2008). با توجه به اینکه تصاویر راداری سازوکارهای بازپخش مختلفی دارند (برای مثال پشتبام ساختمانها دارای بازپخش منفرد و دیوار ساختمانها دارای بازپخش دوگانه هستند)، این امر سبب شناسایی بهتر پدیدههای شهری میشود. از سوی دیگر، دادههای راداری مشکلاتی از قبیل وجود نویز در تصاویر دارند؛ بنابراین اگر بتوان تصاویر مختلف از منابع متفاوت را با یکدیگر ادغام و در مطالعات شهری از آنها استفاده کرد، نتایج دقیقتری بهدست خواهد آمد (Gomez et al., 2006). در نهایت، ترکیب تصاویر راداری و اپتیکی روش مناسبی برای مطالعات شهری است (Hass and Ban, 2017; Pavanelli et al., 2018) بهویژه این روش در مناطق استوایی که مدت زیادی از سال پوشیده از ابر است و همچنین مناطقی که اغلب اوقات با توفانهای ریزگردی مواجه است، مهمتر می شود.

سامانهٔ گوگل ارث انجین (GEE)، سیستمی مبتنی بر وب و محاسبات ابری است که از سوی شرکت گوگل و بهمنظور ذخیرهسازی و تحلیل حجم عظیمی از دادهها در مقیاس پتابایت (از جمله تصاویر مختلف ماهوارهای، مدلهای رقومی ارتفاعی، دادههای اقلیمی، دادههای وکتوری) راهاندازی شده است (Seto et al., 2011). ویژگی بسیار خوب این سامانه، رایگان بودن آن، نیازنداشتن به سخت افزار پیشرفته و گران قیمت و دسترسی آزاد و آنلاین به پایگاه دادههای سازمان فضایی اروپا و آمریکا و بسیاری از پایگاههای اطلاعاتی دیگر است (Sholblatt, 2016; 2016) می این اماهوارهای، از Patel, 2015). این امر سبب می شود تا بدون صرف هزینه و با صرف زمان اندک بتوان به تصاویر مختلف ماهواره ای، از جمله تصاویر راداری دسترسی داشت؛ برای مثال در زمینهٔ مطالعات پوشش گیاهی میتوان به کمک این سیستم شاخص تراکم پوشش گیاهی، تاج پوشش گیاهی، میزان فتوسنتز گیاهی و میزان رطوبت موجود در گیاهان را پایش کرد (Schneider et al., 2010; Weng and Hu, 2008; Sun et al., 2011) تهیهٔ نقشههای مربوط به پوشش زمین (Wu et al., 2019) و بررسی ویژگیهای آنها مانند محاسبهٔ دمای سطح زمین (Sun et al., 2018) و پایش مناطق حفاظتشده (Xu, 2010)، پایش منابع آب و مناطق مرطوب (Liu et al., 2013)، نیز در این سیستم انجام شدنی هستند. همچنین در زمینهٔ کشاورزی و پایش محصولات کشاورزی (Wu get al., 2015)، تهیهٔ نقشهٔ فرسایش خاک (Deng دو adustic et al., 2015)، و مطالعات مربوط به مخاطرات محیطی، مطالعات فراوانی با استفاده از سامانهٔ گوگل ارث انجین انجام شده است (et al., 2003; Civaco et al., 2002; Li et al., 2003; Lu and Weng, 2004).

منطقة مورد مطالعه

در پژوهش حاضر ۲۰ شهر از استانهای مختلف ایران با شرایط جغرافیایی متفاوت، بهمنظور استخراج اراضی شهری آنها انتخاب شدند؛ یعنی به تنوع پوشش زمین توجه خاصی شد تا بتوان تأثیرات این روش را در مناطق دارای پوششهای متفاوت زمین (مانند وجود پوشش آب، گیاه و زمینهای برهنه) مقایسه و بررسی کرد؛ بنابراین نوع انتخاب شهرها، هدفمند است؛ یعنی براساس شناختی که از بازپراکنش راداری در مناطق مختلف وجود دارد، شهرهایی از همهٔ گسترهٔ ایران انتخاب شدند تا بتوان تأثیر متغیرهایی از قبیل وسعت شهر، واقع شدن در مناطق مرطوب و خشک، تراکم ساختمانها و غیره در روش به کاررفته در مقالهٔ حاضر را بررسی کرد. با توجه به مطالب مذکور، شهرهای تبریز، ارومیه، اردبیل، زنجان، خرم آباد، پل دختر، مراغه، اهواز، رشت، مشهد، کرمان، بوشهر، کرمانشاه، قم، اصفهان، شیراز، سنندج، یزد،



شکل ۱. شهرهای منتخب در پژوهش

روش پژوهش

این مقاله با هدف استخراج سریع اراضی شهری با استفاده از سری زمانی تصاویر ماهوارهای سنتینل ۱ (SAR) و ۲، در محیط سامانهٔ گوگلارث انجین تنظیم شد. دادههای اصلی در این پژوهش، شامل تصاویر ماهواره سنتینل ۱ و ۲ از سال ۲۰۱۷ تا سال ۲۰۲۰ و مدل رقومی ارتفاعی ۳۰ متر است (جدول ۱).

مجموع	تعداد (متوسط برای هر شهر)	تاريخ	نوع داده	رديف
१९४९	۳۴۸	$7 \cdot 7 \cdot / \cdot 1 / \cdot 1 - 7 \cdot 1 / / \cdot 1 / \cdot 1$	Sentinel 1 (SAR)	١
۵۱۰۳	۲۸۰	$7 \cdot 7 \cdot / \cdot 1 / \cdot 1 - 7 \cdot 1 / / \cdot 1 / \cdot 1$	Sentinel 2	٢
۲.	١	7	SRTM (DEM) 30m	٣

جدول ۱. دادههای استفاده شده در پژوهش حاضر

از دادههای راداری سنتینل ۱ بهمنظور استخراج اولیهٔ اراضی شهری و از دادههای سنتینل ۲ برای استخراج پوشش گیاهی و آبی در محدودهٔ شهرها استفاده شد؛ بدینمنظور سری زمانی تصاویر سنتینل ۱ با جهت مدارهای نزولی و صعودی وارد محیط گوگلارث انجین شد و σ^0 (سیگما نات) آنها محاسبه شد. در مرحلهٔ بعد، با توجه به وجود حجم زیادی از تصاویر (متوسط ۲۸۰ تصویر برای هر شهر) و بهمنظور تجمیع سریهای زمانی، انحراف از معیار و میانگین آنها محاسبه و درنتیجه دو تصویر سیگمای میانگین و سیگمای انحراف از معیار بهدست آمد. این تصاویر در استخراج اولیهٔ اراضی شهری استفاده شدند. درنتیجه با پردازش شدت (بهکمک اعمال آستانه بر هیستوگرام)، سیگمای میانگین و انحراف از معيار تصاوير SAR، اراضي بالقوهٔ شهري ('PUL) استخراج شد. پس از اين مرحله، بهمنظور استخراج تراكم پوشش گیاهی و پوشش آب، سری زمانی تصاویر سنتینل ۲ (متوسط ۳۴۸ تصویر برای هر شهر) وارد گوگلارث انجین شد و در نهایت تصویر پوشش گیاهی حداکثر (NDVI^۲ max) و تصویر میانگین پوشش آب (MNDWI^۳ mean) تهیه شد. منظور از پوشش گیاهی حداکثر، مقادیر حداکثر شاخص اختلاف نرمالشدهٔ پوشش گیاهی برای تصاویر سری زمانی سنتينل ۲ است. براي محاسبة آن، ابتدا شاخص NDVI كل تصاوير استخراج و سپس مقادير حداكثر آن محاسبه شد؛ يعنى أنجا كه پوشش گياهي وجود دارد، قطعاً جزء اراضي شهري نيست. براي بهدست اوردن شاخص اًبي نيز ابتدا اين شاخص برای کل تصاویر تهیه و در نهایت میانگین آن به کمک اعمال تابع کاهنده (Reducer) در محیط GEE بهدست آمد. در این مورد نیز می توان گفت جایی که پهنههای آبی وجود دارند، اراضی شهری نیستند. همچنین از مدلهای رقومی ارتفاعی بهمنظور تهیهٔ نقشه شیب و مناطق کوهستانی استفاده شد. در نهایت این سه تصویر (حداکثر پوشش گیاهی، پوشش آب و شیب)، با یکدیگر ترکیب و بهعنوان ماسک روی تصاویر SAR اعمال شدند تا در مکانهایی که این سه پوشش قرار دارند، بهعنوان اراضی شهری طبقهبندی نشوند. در کنار این فرایند با استفاده از روش قطعهبندی براساس آستانهٔ نقشهٔ اراضی شهری هدف (TUL ^۴) استخراج شد. درنهایت با اعمال یک فیلتر از نوع مربع با ابعاد پنجرهٔ

^{1.} Potential urban land

^{2.} Normalized differential vegetation index

^{3.} Modified normalized differential water index

^{4.} Target urban land

۳ × ۳ تصاویر نهایی یعنی اراضی شهری ('FUL) بهدست آمد. این فیلتر بهمنظور حذف پیکسلهای منفردی که بهاشتباه جزء اراضی شهری درنظر گرفته می شوند، کاربرد دارد. مراحل بالا در شکل ۲ نشان داده شده است.



شکل ۲. مراحل استخراج اراضی شهری

محاسبهٔ تراکم پوشش گیاهی، آب، PUL و شیب در این پژوهش، از ۲۸۰ تصویر مربوط به ماهوارهٔ سنتینل ۱ و ۳۴۸ تصویر مربوط به ماهوارهٔ سنتینل ۲ استفاده شد. این تصاویر از اول ژانویهٔ ۲۰۱۷ تا اول ژانویهٔ ۲۰۲۰ را شامل میشوند. با توجه به اینکه قطبش تصاویر SAR بهصورت VV و HH است، قطبشهای VV با مد IW و مدارهای صعودی و نزولی برای این مقاله انتخاب شدند. تصاویری که سامانهٔ گوگلارث انجین از آنها استفاده میکند، تصحیحات هندسی دارند. زمانی که تصاویر در سامانهٔ گوگلارث به تصاویر تبدیل میشوند، درواقع تصحیحات مربوط به کالیبراسیون رادیومتریکی، تصحیحات توپوگرافیکی و حذف نویزهای حرارتی روی آنها اعمال میشود. بهمنظور استخراج تراکم پوشش گیاهی و پوشش آب از باندهای قرمز، سبز و مادونقرمز نزدیک

در بخشهایی از شهرها که تراکم کم ساختمانی و پوشش گیاهی دارند (Chen et al., 2015; Xian & Homer, از شاخص تراکم پوشش گیاهی برای استخراج این نواحی استفاده شد. در مقالهٔ حاضر، بیشترین میزان تراکم پوشش گیاهی در طول دورهٔ مطالعاتی استخراج و با عنوان NDVI max درنظر گرفته شد. از این شاخص، به منظور افزایش صحت استخراج اراضی کم تراکم شهری استفاده شد (Huang et al., 2017). این شاخص با روابط زیر محاسبه شده است.

NDVI = (NIR - RED) / (NIR + RED)

^{1.} Final urban land

در این فرمول، NIR^۱، باند مادون قرمز نزدیک و RED باند قرمز تصاویر سنتینل ۲ است. با استخراج این شاخص با استفاده از رابطهٔ ۱، محاسبهٔ حداکثر این شاخص در محیط گوگل ارث انجین با استفادهٔ از رابطهٔ ۲ انجام شد. NDVImax = max (NDVI) (۲)

پس از محاسبهٔ شاخص NDVI، محاسبه و استخراج حداکثر تراکم پوشش گیاهی برای تصاویر سنتینل ۲ (۲۰۱۷ تا ۲۰۱۹) صورت گرفت. تصویر NDVI max بهعنوان ماسک برای استخراج اراضی شهری استفاده شد. در مناطقی که پهنههای آبی دارند، مانند شهرهای ساحلی، شهرهایی که از وسط آنها رودخانه عبور میکند و شهرهایی که دارای پارکهای آبی و دریاچههای مصنوعی هستند، ممکن است عوارض سطح این پهنهها مانند پلها، کشتیها و ابزارهای سرگرمی داخل دریاچهها بازتابی مانند بازتاب زمینهای شهری داشته باشد؛ درواقع ما در این مقاله با محاسبهٔ شاخص آب راNDWI) و استفاده از آن بهعنوان ماسک در نقشهٔ نهایی، این پدیدهها را حذف کردیم. شاخص مذکور از نسبت نرمالشدهٔ باند سبز و باند مادونقرمز میانی ایجاد و از این شاخص، طیفی برای استخراج پهنهای آبی استفاده میشود؛ درنتیجه پدیدههای غیرآبی با استفاده از این شاخص حذف میشوند و تنها تأکید بر پهنههای آبی خواهد بود؛ بنابراین برای

MNDWI = (G - MIR) / (G + MIR)

در رابطهٔ ۳، G، باند محدودهٔ سبز و ^۲MIR مادونقرمز میانی در تصاویر سنتینل ۲ است. پس از استخراج این شاخص، میانگین آن (MNDWI mean) برای کل تصاویر دورهٔ زمانی محاسبه شد. از سوی دیگر و بهمنظور تهیهٔ دادههای مربوط به ULL از σ^0 تصاویر SAR استفاده شد. بدینمنظور پس از محاسبهٔ σ^0 تصاویر، میانگین کل تصاویر دادههای مربوط به PUL از σ^0 تصاویر SAR استفاده شد. بدینمنظور پس از محاسبهٔ σ^0 تصاویر، میانگین کل تصاویر با استخراج شد و با تعریف یک آستانه از هیستوگرام با استفاده شد. بدینمنظور پس از محاسبهٔ ما و با تعریف یک آستانه از هیستوگرام با استفاده از رابطهٔ ۴، تصاویر PUL به دست آمد. σ^0 یا ضریب ابزپراکنش که با واحد دسیبل (db) بیان می شود، رایجترین معیاری است که در مطالعهٔ سطح با تصاویر راداری از آن استفاده می شود. این معیار بیانگر میزان بازگشت امواج به آنتن رادار از واحد سطح است که مقادیر آن براساس زاویهٔ برخورد، طول موج، نوع قطبیدگی و ویژگیهای بازتابندگی خود شیء (سطح) تغییر می کند.

$$PUL = \sigma^0 mean > T$$

در اینجا مهمترین مسئله، تعریف مقدار آستانه (T) است. با ترسیم هیستوگرام تصاویر میانگین ^σ⁰، برآورد دقیق عدد آستانه مشخص شد. این مقدار برای شهرهای مورد مطالعه متفاوت و بین ۶/۵– تا ۸/۲۵– تعیین شد. امواج برگشتی به رادار درنتیجهٔ برخورد با اراضی شهری و مناطق کوهستانی پرشیب شباهت فراوانی با یکدیگر دارند؛ بنابراین ممکن است در استخراج اراضی شهری با استفاده از SAR، مناطق پرشیب کوهستانی نیز بهعنوان شهر تفکیک شوند. برای جلوگیری از این اختلال، از دادههای مدل رقومی ارتفاعی ۳۰ متر مناطق مورد مطالعه استفاده شد تا علاوهبر استخراج مناطق کوهستانی، شیب مناطق نیز تعیین و بهعنوان ماسک در ارزیابی نهایی استفاده شود. در این مقاله مانند بیشتر مقالات

(۳)

(۴)

^{1.} Near InfraRed band

Mid-InfraRed band

یافتههای پژوهش

براساس روش پژوهش (شکل ۲)، بهمنظور قطعهبندی تصاویر ⁰ میانگین SAR به اراضی شهری و غیرشهری از یک آستانهٔ محلی استفاده شد. منظور از این نوع آستانه تفاوت در مقادیر آن از یک منطقه به منطقهٔ دیگر است که با توزیع هیستوگرام تصاویر محاسبه و اعمال شد. در کنار این روش، شاخص حداکثر تراکم پوشش گیاهی بهعنوان ماسک پوشش گیاهی، شاخص MNDVI میانگین بهعنوان ماسک مناطق با پوشش آب و دادههای شیب منطقه بهعنوان ماسک مناطق کوهستانی نیز به تصویر SAR مورد نظر، برای ۲۰ شهر انتخابی اعمال شد؛ یعنی با استفاده از کدنویسی در مربوط به ارضی شهری استخراج شوند. مشکلی که در تعیین آستانههای تصاویر ⁰ SAR وجود داشت، این بود که هیستوگرام همهٔ شهرها از نوع دوقلهای نبودند. در هیستوگرامهای دوقلهای تعیین عدد آستانه راحت است، اما در مربوط به ارضی شهری استخراج شوند. مشکلی که در تعیین آستانههای تصاویر ⁰ SAR وجود داشت، این بود که هیستوگرام همهٔ شهرها از نوع دوقلهای نبودند. در هیستوگرامهای دوقلهای تعیین عدد آستانه راحت است، اما در شکل ۳ میانگین تصاویر SAR شهر اصفهان و هیستوگرام مربوط به آن آمده است. با توجه به تصویر SAR اصفهان، شکل ۳ میانگین تصاویر SAR شهر اصفهان و هیستوگرام مربوط به آن آمده است. با توجه به تصویر SAR اصفهان، شکل ۳ میانگین تصاویر SAR شهر اصفهان و هیستوگرام مربوط به آن آمده است. با توجه به تصویر SAR اصفهان، شکل ۳ میانگین تصاویر SAR شهر اصفهان و هیستوگرام مربوط به آن آمده است. با توجه به تصویر SAR اصفهان، مشخص است به لحاظ بازتاب پدیدههای موجود در آن، اراضی شهری از تن رنگی روشنتری برخوردار هستند. سایر ارضی مانند زمینهای بایر، پوشش گیاهی و پهنههای آبی (مسیر زایندهرود) تیره هر هستند. همچنین مشخص است هیستوگرام این تصویر از نوع دوقلهای است؛ درنتیجه تعیین عدد آستانه برای به دستآوردن تصویر PUL در آن راحت میستوگرام این تصویر از نوع دوقلهای است؛ درنتیجه تعیین عدد آستانه برای شهرهای دیگر نیز با آستانههای منافر ماوست میزان آستانه برای شهر اصفهان، ۷/۷/۵ ماست شد. این فرایند برای شهرهای دیگر نیز با آستانه های منفوت



شکل ۳. تصویر SAR شهر اصفهان و هیستوگرام دوقلهای آن برای محاسبهٔ میزان آستانه

با توجه به لزوم تهیهٔ نقشههای پوشش گیاهی حداکثر و اعمال آستانه بر آنها، برای استخراج تصاویر ماسک پوشش گیاهی از تصاویر ماهوارهای سنتینل ۲ استفاده شد. روش کار و نحوهٔ تعیین آستانه مانند تعیین آستانه و طبقهبندی تصاویر SAR به اراضی شهری و غیرشهری است؛ یعنی در اینجا نیز با استفاده از هیستوگرام تصاویر، آستانه مشخص شد و تصاویر به مناطقی با پوشش گیاهی و بدون پوشش طبقهبندی شدند (شکل ۴). بر نوع طبقهبندی هم نظارت نشده است. این آستانه برای هریک از شهرها متفاوت محاسبه شد؛ چراکه برخی شهرهای انتخابی دارای پوشش گیاهی متراکم و برخی دارای پوششهای بسیار پراکنده و حتی بدون پوشش قابل توجه بودند. مقادیر آستانهٔ پوشش گیاهی برای کل شهرها ۲/۰ تا ۵/۷ است. برای بسیار پراکنده و حتی بدون پوشش قابل توجه بودند. مقادیر آستانهٔ پوشش گیاهی برای کل شهرها ۲/۰ تا ۵/۷ است. برای بسیار پراکنده و حتی بدون پوشش قابل توجه بودند. مقادیر آستانهٔ پوشش گیاهی برای کل شهرها ۲/۰ تا ۵/۷ است. برای بهدست آوردن آستانهٔ پوشش آبی نیز از یک مقدار جهانی استفاده شد. این میزان آستانه براساس مطالعهٔ مقالات مختلف و پروهشهای پیشین انتخاب شد. مقادیر آن برای کل شهرها بیشتر از ۲۰۰۰ انتخاب شد؛ یعنی در تصاویر MNDWI پیکسلهای که ارزش آنها استخراج شد.



شکل ۴. شاخص پوشش گیاهی حداکثر و هیستوگرام آن

در شکل ۴، تصویر NDVI max شهر رشت نشان داده شده است. این تصویر از مجموعه تصاویر سنتینل ۲ بین سالهای ۲۰۱۷ و ۲۰۲۰ استخراج شده است. درواقع در محیط سامانهٔ گوگل/رث انجین ابتدا تصاویر سنتینل دو منطقه فراخوانی شد و با استفاده از رابطهٔ ۱ تراکم پوشش گیاهی محاسبه و در مرحلهٔ بعد با استفاده از رابطهٔ ۲ حداکثر پوشش گیاهی از آن استخراج شد. مقادیر NDVI بین ۱ و ۱– است. در شکل فوق، حداکثر تراکم ۹۹/۰ و حداقل آن ۱۰/۱۸ برآورد شده است که بهترتیب با رنگهای سبز و قرمز مشخص شده است. همچنین با استفاده از هیستوگرام همین تصویر، مقدار آستانه برای تولید تصاویر ماسک پوشش گیاهی، ۶۴/۰ محاسبه شده است. این شاخص برای همهٔ ۲۰ شهر انتخابی تهیه و هیستوگرام آنها ترسیم شد تا براساس آن بتوان آستانههای پوشش گیاهی همهٔ شهرها را محاسبه و اعمال کرد (شکل ۵). بررسی هیستوگرامهای TMVI سمی مان میدهد نمودار شهرهایی که پوشش گیاهی متراکمی مراغه به عنوان یک باغ شهر و پوشش گیاهی متراکم که اغلب از نوع باغها هستند، هیستوگرام دوقلهای کاملاً مشخصی مراغه به عنوان یک باغ شهر و پوشش گیاهی متراکم که اغلب از نوع باغها هستند، هیستوگرام دوقلهای کاملاً مشخصی دارد؛ درحالی که شهرهایی مانند یزد، بوشهر، زاهدان و سمنان که در مناطق خشک و نیمهخشک قرار دارند و به لحاظ دارد؛ درحالی که شهرهایی مانند یزد، بوشهر، زاهدان و سمنان که در مناطق خشک و نیمهخشک قرار دارند و به لحاظ دارد؛ درحالی که شهرهایی مانند یزد، بوشهر، زاهدان و سمنان که در مناطق خشک و نیمهخشی قرار دارند و به لحاظ



شکل ۵. نمودار هیستوگرام NDVI max برای ۲۰ شهر مورد مطالعه

محاسبه و استخراج TUL و TUL

آخرین مرحله برای استخراج اراضی شهری، اعمال دادههای پوشش گیاهی حداکثر، پوشش آب و نواحی کوهستانی بهعنوان ماسک روی تصاویر PUL است. پیش از این اشاره شد که دادههای PUL با استفاده از روابط مطرح شده در روش پژوهش از تصاویر SAR ماهوارهٔ سنتینل ۱ استخراج شدند. تصاویر حاصل، نشان دهندهٔ مناطق بالقوهٔ اراضی شهری (وش پژوهش از تصاویر MNDWI mean ، NDVI max مهری (PUL) هستند. پس از اعمال آستانه روی MNDWI mean ،NDVI max و شیب، این دادهها به تصاویر ماسک روک (PUL) هستند. پس از اعمال آستانه روی MNDWI mean ،NDVI max و شیب، این دادهها به تصاویر ماسک تبدیل شدند. این فرایندها در محیط GEE انجام شد. پس از این مرحله همهٔ تصاویر ماسک با استفاده از تابع ماسک تبدیل شدند. این فرایندها در محیط GEE انجام شد. پس از این مرحله همهٔ تصاویر ماسک با استفاده از تابع ON با یکدیگر ترکیب شدند تا یک نقشهٔ واحد متشکل از سه لایهٔ مذکور تهیه شود. در نهایت این تصویر واحد به عنوان ماسک روی دادههای LUC اعمال شد. نتیجهٔ این الگوریتم استخراج اراضی شهری هدف (LUT) است که نشان دهندهٔ عوارض شهری ماند انواع سازههای ساختمانی، خیابانهای عریض، کارخانهها و سایر پدیدههای انسان ساخت شهری ماسک روی دادهها، این نقشههای نقشههای نهری نهایی عریض، کارخانهها و سایر پدیدههای انسان ساخت شهری ماسک روی دادهها، این نقشههای نقشههای نهری شده استخراج اراضی شهری هدف (LUT) است که نشان دهندهٔ عوارض شهری ماند انواع سازههای ساختمانی، خیابانهای عریض، کارخانهها و سایر پدیدههای انسان ساخت شهری ماسک روی دادهها، این نقشههای نقشههای نهایی شهری نیستند؛ زیرا برخی پیکسلهای ریز و منفردی وجود دارد که بهشان هان به کار گرفته شد. در این الگوریتم Focal Mode به کار گرفته شد. در این الگوریتم GEE به منظور حذف این پیکسلها به کار گرفته شد. در این الگوریتم باید شکل یه مین و قطر آن گرفته شد. در این الگوریتم باید شده مان پیکسلها به کار گرفته شد. در این الگوریتم باید شکل و شعاع پنجرهٔ فیلتر مانه کاک، انتخاب شد. با اعمال این فیلتر و شعاع پنجرهٔ فیلتر مشخص شود. در این پژوهش شکل پنجره، مربع و قطر آن کار انتخاب شد. با اعمال این فیلتر و شعاع پنجرهٔ فیلتر مشخص

تصاویر نهایی مربوط به اراضی شهری (FUL) استخراج شدند (شکل ۶). این تصاویر از نوع باینری و متشکل از اراضی شهری و غیرشهری هستند که بهترتیب با اعداد ۱ و صفر نشان داده شدهاند.



شکل ۶. تصویر TUL و اعمال فیلتر ۳ × ۳ روی آن و حذف پیکسلهای منفرد و اشتباه (تصویر FUL) برای شهر تبریز

اعتبارسنجي و صحت روش

پس از تهیه و استخراج اراضی ۲۰ شهر مورد مطالعه در پژوهش حاضر، صحت و دقت روش بررسی شد؛ بدین منظور از دو روش تحلیل نرمافزاری و بصری کمک گرفته شد. در بررسی بصری، تصویر استخراج شده با این روش و سامانهٔ GEE با تصاویر حاصل از گوگل ارث مقایسه شد؛ یعنی در این بخش اراضی شهری استخراج شده، وارد نرمافزار گوگل ارث شدند و موقعیت ساختمان ها و دیگری سازه های انسانی با تصاویر گوگل ارث مقایسه شد. در شکل ۲، اراضی استخراج شده ۱۰ شهر از ۲۰ شهر مورد مطالعه در کنار تصاویر گوگل ارث همان شهرها نشان داده شده است که با مقایسهٔ آن ها می توان تا حدودی به کارایی این روش در استخراج اراضی شهری پی برد.

همان طور که اشاره شد، روش مقایسهٔ بصری روشی نسبی است که نمی تواند به طور دقیق، صحت نتایج را بررسی کند. به همین دلیل برای برآورد صحت و دقت تصاویر تولیدشده، ضرایب کاپا، صحت تولید کننده، صحت کاربر و صحت کلی تصاویر محاسبه و مقایسه شد؛ بدین منظور در نرمافزار ArcGIS و براساس محدودهٔ اراضی شهری، به صورت تصادفی و به طور متوسط ۱۵۰ نقطهٔ نمونه ایجاد شد. بدین صورت که تصاویر مستخرج از سامانهٔ GEE، یک به یک وارد محیط نرمافزار GIS شدند. این تصاویر دارای دو ارزش صفر و هستند. ارزش ۱ نشان دهندهٔ اراضی شهری (مانند ساختمانها، سازههای انسانی، پارکینگها و بازارها) و ارزش صفر بیانگر اراضی غیر شهری هستند. نقاط ایجاد شده به روش تصادفی، ارزش های صفر و ۱ را به خود گرفته اند. با مقایسهٔ این ارزش ها با تصاویر گوگل مپ، صحتداشتن یا نداشتن نقاط ارزیابی شد. با بررسی های صورت گرفته مشخص شد تصاویر گوگل مپ، محتداشتن یا سال های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ مربوط هستند که این امر بیانگر به روزبودن تصاویر گوگل مپ، محت سایم، به سال های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ مربوط هستند که این امر بیانگر به روزبودن تصاویر مرجع انتخابی برای صحت سنجی نتایج است. درنهایت با تشکیل ماتریس نقاط نمونه برداری شده مقادیر صحت نقشه ها به دست آمد. صحت کاربر، صحت کاربی کنده، صحت کل و ضریب کاپا برای همهٔ ۲۰ شهر محاسبه (شکل ۸) و میانگین کل شهرها نیز برآورد شد. ضریب کاپای میانگین برابر با ۶/۱۹۵۶ مدرصد است. میانگین صحت کل ۱۳/۵۱ و درمه، صحت کاربر، محت صحت کاربر برابر با ۹۳/۷۶ درصد است. حداکثر ضریب کاپا برای شهر رشت به مقدار ۹۴/۱۶ درصد و حداقل آن برای شهر کرمان ۷۶/۸۱ درصد محاسبه شده است. از نظر صحت کل، رشت با ۹۷ درصد و یزد با ۸۷ درصد مقادیر حداکثر و حداقل را دارند. همچنین این دو شهر بهترتیب (۹۶/۷ و ۸۸ درصد) کمترین و بیشترین مقادیر صحت تولیدکننده را دارند. درنهایت تبریز با ۹۷/۴ درصد و یزد با ۸۷/۶۸ درصد بیشترین و کمترین مقادیر صحت کاربر را نشان میدهند. با توجه به این ضرایب، بهنظر میرسد شهرهایی که در مناطق خشک و نیمهخشک قرار دارند؛ مانند زاهدان، یزد، کرمان و بوشهر صحت کمتری دارند. این نتایج با نتایج مطالعات پیشین در سطح جهان (Potin et al., 2016; Sun et al., 2019) هماهنگ و همسویی دارد. شاید یکی از دلایل صحت کم طبقهبندی در این شهرها، به پراکندهبودن ساختمانها و نوع مصالح بهکاررفته در آنها مربوط باشد؛ البته باید این امر در پژوهشی جداگانه بررسی شود تا صحتداشتن یا نداشتن این گفته مشخص شود.



شکل ۷. مقایسهٔ اراضی استخراجشدهٔ تعدادی از شهرهای مورد مطالعه از تصاویر سنتینل ۱ و ۲ با تصاویر گوگلارث شهرهای اهواز، بوشهر، اصفهان، کرمانشاه، رشت، سمنان، قم، شیراز، کرمان و مشهد



شکل ۸. مقادیر ضریب کاپا، صحت کل، صحت تولیدکننده و صحت کاربر برای ۲۰ شهر مورد مطالعه در پژوهش

نتيجه گيرى

نتایج پژوهش حاضر نشان میدهد ترکیب تصاویر سری زمانی SAR سنتینل ۱ و سنتینل ۲ و استفاده از آنها در استخراج نیمهاتوماتیک اراضی شهری میتواند بسیاری از محدودیتهای روشهای طبقهبندی تصاویر در مقیاس ناحیهای از قبیل تجزیه و تحلیل تک به تک تصاویر مناطق مختلف، محدودیت زمانی در برداشت تعداد وسیعی از نقاط کنترل زمینی، نیاز به الگوریتمهای پیچیده و بارگیری حجم زیادی از دادهها را از بین ببرد. در این میان، استفاده از روش استانه گذاری براساس نمودار هیستوگرام در مقایسه با سایر روشها برای طبقهبندی، بسیار ساده و در زمان کمتری قابلاستفاده است. همچنین نتایج نشان میدهد، استفاده از دادههای راداری بهدلیل اینکه در هر شرایط اب و هوایی و در هر ساعت از شبانهروز قابلیت ثبت تصاویر را دارند، میتوانند بهویژه در مطالعه و استخراج اراضی ساختهشده شهری (اراضی غیرقابل نفوذ) کاربرد وسیعی داشته باشند؛ زیرا بازتاب امواج راداری در مناطق شهری بسیار قوی است. از سوی دیگر در چنین مطالعاتی باید از تصاویر سری زمانی دادههای راداری استفاده شود؛ زیرا تصاویر تکی هم اطلاعات کمتری از منطقه ارائه میدهند و هم خطاهایی مانند خطای سایه در مناطق کوهستانی و ساختمانهای متراکم و مرتفع دارند. در این پژوهش، بهمنظور رفع این خطاها از تصاویر سری زمانی با مدارهای نزولی و صعودی استفاده شد. از دیگر نتایج مهم این مقاله، مشخص شدن کارایی بسیار بالای سامانهٔ GEE در پردازش حجم عظیمی از تصاویر ماهوارهای است. استفاده از این سامانه به هیچ نرمافزار تخصصی سنجش از دور نیاز ندارد و کاربر بهراحتی میتواند با استفاده از مرورگر کامپیوتر و حتی گوشی خود دادههای مختلف را پردازش کند. نکتهٔ مهم دیگر این است که در این سامانه به دانلود تصاویر مختلف نیاز نیست، بلکه کاربر میتواند تنها نتیجهٔ پردازش را دانلود کند. این امر به لحاظ زمان و سرعت در پردازش بسیار سودمند است؛ بنابراین نتیجهٔ کلی این است که سامانهٔ GEE می تواند حجم زیادی از دادهای سری زمانی (در اینجا تصاویر ماهوارهای) مناطق مختلف جهان را با سرعت بسیار بالا و زمان بسیار اندک پردازش کند و نتایج را بهصورت نقشهها و نمودارهای مختلف ارائه دهد.

استفاده از این دادهها و روشها برای استخراج تعدادی از اراضی شهرهای ایران نشان میدهد که میتوان با سرعت و صحت مناسبی ارضی شهری را استخراج کرد، اما در مناطق مختلف صحت و کارایی این تصاویر متفاوت است؛ به نحوی که بررسی ضرایب کاپا و دیگر مؤلفههای تعیین صحت طبقهبندی نشان میدهد در مناطق خشک و نیمهخشک صحت این روش از سایر مناطق اندک است؛ بهطوری که شهرهایی مانند زاهدان، یزد و بوشهر، کمترین ضرایب مربوط به برآورد صحت تصاویر را دارند. این امر میتواند ناشی از نبود پوشش گیاهی مناسب، نوع مصالح به کاررفته در ساختمانها، ارتفاع ساختمانها و شکل هندسی آنها باشد. براین اساس میتوان شهرهای مختلف را گروهبندی کرد، اما با توجه به هدف این مقاله که معرفی و بررسی صحت روش در استخراج اراضی ساخته شده (نفوذناپذیر) شهری بود، پیشنهاد می شود در مطالعات آتی از این روش برای بررسی و گروهبندی شهرها و همچنین بررسی میزان توسعهٔ فیزیکی آنها استفاده شود. نتیجهٔ کلی اینکه با توجه به ضرایب موجود و مقایسهٔ بصری تصاویر استخراج شده با تصاویر گوگل ارث میتوان از این روش برای استخراج سری زمانی اراضی ساخته شده شهری و بررسی تغییرات آن در گذر زمان در سایر نقاط کشور استفاده کرد.

منابع

- عطارچی، سارا (۱۳۹۸). «کارایی شاخصهای راداری در استخراج سطوح نفوذناپذیر شهری با استفاده از تصویر رادار تمام پلاریمتریک»، پژوهشهای جغرافیای برنامهریزی شهری، شمارهٔ ۴، صص ۸۳۷–۸۵۴.
- Arnold Jr, C. L., & Gibbons, C. J. (1996). Impervious Surface Coverage: The Emergence of a Key Environmental Indicator. *Journal of the American Planning Association*, 62(2), 243-258.
- Attarchi, S. (2019). Efficiency Evaluation of SAR-Derived Indices in Urban Impervious Surfaces Extraction Using Full Polarimetric Image. *Geographical Urban Planning Research*, 7(4), 837-854. (*In Persian*)
- Ban, Y., Jacob, A., & Gamba, P. (2015). Spaceborne SAR Data for Global Urban Mapping at 30 M Resolution Using a Robust Urban Extractor. *ISPRS Journal of Photogrammetry and Remote* Sensing, 103, 28-37.
- Chen, J., Chen, J., Liao, A., Cao, X., Chen, L., Chen, X., & Zhang, W. (2015). Global Land Cover Mapping at 30 M Resolution: A POK-Based Operational Approach. ISPRS Journal of Photogrammetry and Remote Sensing, 103, 7-27.
- Civco, D. L., Hurd, J. D., Wilson, E. H., Arnold, C. L., & Prisloe Jr, M. P. (2002). Quantifying and Describing Urbanizing Landscapes in the Northeast United States. *Photogrammetric Engineering* and Remote Sensing, 68(10), 1083-1090.
- Corbane, C., Faure, J. F., Baghdadi, N., Villeneuve, N., & Petit, M. (2008). Rapid Urban Mapping Using SAR/Optical Imagery Synergy. Sensors, 8(11), 7125-7143.
- Deng, C., & Wu, C. (2012). BCI: A Biophysical Composition Index for Remote Sensing f Urban Environments. *Remote Sensing Of Environment*, 127, 247-259.
- Goldblatt, R., You, W., Hanson, G., & Khandelwal, A. K. (2016). Detecting the Boundaries of Urban Areas in India: A Dataset for Pixel-Based Image Classification in Google Earth Engine. *Remote* Sensing, 8(8), 634.
- Gomez-Chova, L., Fernández-Prieto, D., Calpe, J., Soria, E., Vila, J., & Camps-Valls, G. (2006). Urban Monitoring Using Multi-Temporal SAR and Multi-Spectral Data. *Pattern Recognition Letters*, 27(4), 234-243.
- Haas, J., & Ban, Y. (2017). Sentinel-1A SAR and Sentinel-2A MSI Data Fusion for Urban Ecosystem Service Mapping. *Remote Sensing Applications: Society and Environment*, 8, 41–53.
- Hagolle, O., Huc, M., Pascual, D. V., & Dedieu, G. (2010). A Multi-Temporal Method for Cloud Detection, Applied To FORMOSAT-2, Venµs, LANDSAT and SENTINEL-2 Images. *Remote* Sensing Of Environment, 114(8), 1747–1755.
- Hansen, M. C., & Loveland, T. R. (2012). A Review of Large Area Monitoring of Land Cover Change Using Landsat Data. *Remote Sensing of Environment*, 122, 66–74.
- Hodgson, M. E., Jensen, J. R., Tullis, J. A., Riordan, K. D., & Archer, C. M. (2003). Synergistic Use of Lidar And Color Aerial Photography for Mapping Urban Parcel Imperviousness. *Photogrammetric Engineering & Remote Sensing*, 69(9), 973–980.
- Huang, H., Chen, Y., Clinton, N., Wang, J., Wang, X., Liu, C., & Zhu, Z. (2017). Mapping Major Land Cover Dynamics in Beijing Using All Landsat Images in Google Earth Engine. *Remote Sensing of Environment*, 202, 166–176.
- Im, J., Lu, Z., Rhee, J., & Quackenbush, L. J. (2012). Impervious Surface Quantification Using a Synthesis of Artificial Immune Networks and Decision/Regression Trees from Multi-Sensor Data. *Remote Sensing of Environment*, 117, 102–113.

- Kussul, N., Lavreniuk, M., Skakun, S., & Shelestov, A. (2017). Deep Learning Classification of Land Cover and Crop Types Using Remote Sensing Data. *IEEE Geoscience and Remote Sensing Letters*, 14(5), 778–782.
- Li, G., Lu, D., Moran, E., & Hetrick, S. (2013). Mapping Impervious Surface Area in the Brazilian Amazon Using Landsat Imagery. *Giscience & Remote Sensing*, 50(2), 172–183.
- Liu, C., Shao, Z., Chen, M., & Luo, H. (2013). MNDISI: A Multi-Source Composition Index for Impervious Surface Area Estimation at the Individual City Scale. *Remote Sensing Letters*, 4(8), 803–812.
- Lu, D., & Weng, Q. (2004). Spectral Mixture Analysis of the Urban Landscape in Indianapolis with Landsat ETM+ Imagery. *Photogrammetric Engineering & Remote Sensing*, 70(9), 1053–1062.
- Matgen, P., Schumann, G., Henry, J. B., Hoffmann, L., & Pfister, L. (2007). Integration of SAR-Derived River Inundation Areas, High-Precision Topographic Data and a River Flow Model toward Near Real-Time Flood Management. *International Journal of Applied Earth Observation and Geoinformation*, 9(3), 247–263.
- Patel, N. N., Angiuli, E., Gamba, P., Gaughan, A., Lisini, G., Stevens, F. R., & Trianni, G. (2015). Multitemporal Settlement and Population Mapping from Landsat Using Google Earth Engine. *International Journal of Applied Earth Observation and Geoinformation*, 35, 199–208.
- Pavanelli, J. A. P., Santos, J. R. D., Galvão, L. S., Xaud, M., & Xaud, H. A. M. (2018). PALSAR-2/ALOS-2 and OLI/LANDSAT-8 Data Integration for Land Use and Land Cover Mapping in Northern Brazilian Amazon. *Boletim De Ciências Geodésicas*, 24(2), 250–269.
- Pesaresi, M., Huadong, G., Blaes, X., Ehrlich, D., Ferri, S., Gueguen, L., & Marin-Herrera, M. A. (2013). A Global Human Settlement Layer from Optical HR/VHR RS Data: Concept and First Results. *IEEE Journal of Selected Topics in Applied Earth Observations and Remote* Sensing, 6(5), 2102–2131.
- Potin, P., Rosich, B., Grimont, P., Miranda, N., Shurmer, I., O'Connell, A., & Krassenburg, M. (2016). Sentinel-1 Mission Status. In (Eds.), Sentinel-1 Mission Status. Proceedings of EUSAR 2016: 11th European Conference on Synthetic Aperture Radar (pp. 1–6). Hamburg, Germany: VDE VERLAG GMBH.
- Rosin, P. L. (2001). Unimodal Thresholding. Pattern Recognition, 34(11), 2083–2096.
- Schneider, A., Friedl, M. A., & Potere, D. (2010). Mapping Global Urban Areas Using MODIS 500-M Data: New Methods and Datasets Based on 'Urban Ecoregions'. *Remote Sensing of Environment*, 114(8), 1733–1746.
- Seto, K. C., Fragkias, M., Güneralp, B., & Reilly, M. K. (2011). A Meta-Analysis of Global Urban Land Expansion. *Plos One*, 6(8), E23777.
- Shao, Y., Li, G. L., Guenther, E., & Campbell, J. B. (2015). Evaluation of Topographic Correction on Subpixel Impervious Cover Mapping with CBERS-2B Data. *IEEE Geoscience and Remote* Sensing Letters, 12(8), 1675–1679.
- Shelestov, A., Lavreniuk, M., Kussul, N., Novikov, A., & Skakun, S. (2017). Exploring Google Earth Engine Platform for Big Data Processing: Classification of Multi-Temporal Satellite Imagery for Crop Mapping. *Frontiers in Earth Science*, 5, 17.
- Shen, X., Wang, D., Mao, K., Anagnostou, E., & Hong, Y. (2019). Inundation Extent Mapping by Synthetic Aperture Radar: A Review. *Remote Sensing*, 11(7), 879.

- Sun, Z., Guo, H., Li, X., Lu, L., & Du, X. (2011). Estimating Urban Impervious Surfaces from Landsat-5 TM Imagery Using Multilayer Perceptron Neural Network and Support Vector Machine. *Journal* of Applied Remote Sensing, 5(1), 053501.
- Sun, Z., Xu, R., Du, W., Wang, L., & Lu, D. (2019). High-Resolution Urban Land Mapping in China From Sentinel 1A/2 Imagery Based on Google Earth Engine. *Remote Sensing*, 11(7), 752.
- Sun, Z., Zhao, X., Wu, M., & Wang, C. (2019). Extracting Urban Impervious Surface From Worldview-2 and Airborne Lidar Data Using 3D Convolutional Neural Networks. *Journal of the Indian Society* of Remote Sensing, 47(3), 401–412.
- Wang, Z., Gang, C., Li, X., Chen, Y., & Li, J. (2015). Application of a Normalized Difference Impervious Index (NDII) to Extract Urban Impervious Surface Features Based on Landsat TM Images. *International Journal of Remote Sensing*, 36(4), 1055–1069.
- Weng, Q. (2012). Remote Sensing of Impervious Surfaces in the Urban Areas: Requirements, Methods, and Trends. *Remote Sensing of Environment*, 117, 34–49.
- Weng, Q., & Hu, X. (2008). Medium Spatial Resolution Satellite Imagery for Estimating and Mapping Urban Impervious Surfaces Using LSMA and ANN. *IEEE Transactions on Geoscience and Remote Sensing*, 46(8), 2397–2406.
- Weng, Q., Hu, X., & Liu, H. (2009). Estimating Impervious Surfaces Using Linear Spectral Mixture Analysis with Multitemporal ASTER Images. *International Journal of Remote Sensing*, 30(18), 4807–4830.
- Wu, C., & Murray, A. T. (2003). Estimating Impervious Surface Distribution by Spectral Mixture Analysis. *Remote Sensing of Environment*, 84(4), 493–505.
- Wu, M., Zhao, X., Sun, Z., & Guo, H. (2019). A Hierarchical Multiscale Super-Pixel-Based Classification Method for Extracting Urban Impervious Surface Using Deep Residual Network from Worldview-2 and Lidar Data. *IEEE Journal of Selected Topics in Applied Earth Observations and Remote Sensing*, 12(1), 210–222.
- Xian, G., & Homer, C. (2010). Updating the 2001 National Land Cover Database Impervious Surface Products to 2006 Using Landsat Imagery Change Detection Methods. *Remote Sensing of Environment*, 114(8), 1676–1686.
- Xu, H. (2010). Analysis of Impervious Surface and Its Impact on Urban Heat Environment Using the Normalized Difference Impervious Surface Index (NDISI). *Photogrammetric Engineering & Remote Sensing*, 76(5), 557–565.
- Yang, L., Huang, C., Homer, C. G., Wylie, B. K., & Coan, M. J. (2003). An Approach for Mapping Large-Area Impervious Surfaces: Synergistic Use of Landsat-7 ETM+ and High Spatial Resolution Imagery. *Canadian Journal of Remote Sensing*, 29(2), 230–240.
- Zhang, C., Sargent, I., Pan, X., Li, H., Gardiner, A., Hare, J., & Atkinson, P. M. (2018). An Object-Based Convolutional Neural Network (OCNN) for Urban Land Use Classification. *Remote Sensing of Environment*, 216, 57–70.
- Zhang, H., Zhang, Y., & Lin, H. (2012). A Comparison Study of Impervious Surfaces Estimation Using Optical and SAR Remote Sensing Images. *International Journal of Applied Earth Observation* and Geoinformation, 18, 148–156.
- Zhang, Q., & Seto, K. C. (2011). Mapping Urbanization Dynamics at Regional and Global Scales Using Multi-Temporal DMSP/OLS Nighttime Light Data. *Remote Sensing of Environment*, 115(9), 2320–2329.
- Zhang, Y., Zhang, H., & Lin, H. (2014). Improving the Impervious Surface Estimation with Combined Use of Optical and SAR Remote Sensing Images. *Remote Sensing Of Environment*, 141, 155–167.